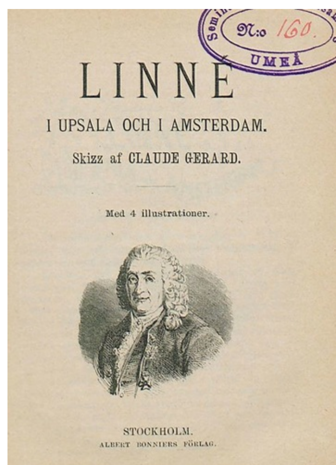

Linné i Upsala och i Amsterdam

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk har digitaliserats av **Umeå Universitetsbibliotek** och anpassats för Projekt Runeberg i mars 2013 av Ralph E.

Linné i Upsala och i Amsterdam Skizz af Claude Gerard. För etthundrafyrtiofem år sedan, eller år 1732, på vintern, sutto två unga män i en liten vindskammare af domprosten Olof Celsius' hus i Upsala.

Klädde i grå vadmalsjackor, kortbyxor af skinn, ullstrumpor och grofva skor, liknade de, till det yttre åtminstone, icke mycket nutidens studenter; man skulle i våra dagar halva tagit dem för tvänne fattiga bonddrängar ifrån Småland, ty jackorna hade betänkliga brister, i synnerhet på armbågarne, der de grofva skjortärmarne innanför syntes; strumporna voro af dem sjelfva stoppade på benen och skorna saknade nästan helt och hållet sulor.

De äro likväl för tillfället i arbetstoilette och se alls icke bekymrade eller generade ut öfver sin tydliga fattigdom; tvärtom, de fylla rummet med rök af dålig tobak i små lerpipor, dricka svagöl ur tennstop och skratta så högt och prata så muntert och lifligt som någonsin våra unga herrar med hvita mössor vid sina punschglas eller sin champagne-konjak.Det är emellertid orätt att säga det båda äro lika muntra och talföra, ty det är egentligen endast don ene af dem, som i detta fall har hufvudrolen.

Denne är en smärt, brunögd, tjugofemårig man med vackert hår, fina drag och ett ansigte, hvars själfullhet och lif gifva det ett oemotståndligt behag; den andre är blond, lång och illa växt, med stora händer och fotter, men hans tankfulla, kloka och ärliga ögon gifva hans ansigte ett visst intresse och uttrycka hvad hans något stela tunga och tröga, långsamma sätt kommer honom att lemna osagdt.

C. G. Hellqvist, ill.H. P. HANSEN, xyl. Linnæus och Arctædius.

Åtminstone tycker hans kamrat detta, ty han både talar och svarar för sin betänksamme vän, när han tycker det behöfs, och båda synas finna sig väl deraf.

Den, hvars naturliga behag trotsa både vadmalsjackans klumpighet och det afskyvärda modet att sammanbindahåret i en liten piska i nacken, är Carl Linnæus och hans långsamme, kontemplative vän är Petrus Arctædius; båda fattiga prestsöner från Småland och båda redan väl ansedda för flit och lärdom ibland 'medicinæ studiosi' i Upsala.

“Du skakar på hufvudet, Petrus,“ sade Carl skrattande, “men besinna bara, sådan framgång som följt mig åt, alltsedan jag lyckades få mitt *‘Sexus plantarum‘* i professor Rudbecks händer . . . jag har ännu icke tre år varit student och är redan docens, med rättighet att hålla publika föreläsningar i botaniska trädgården . . . tycker du icke att detta duger?“

“Visserligen, men då du nu någorlunda öfvervunnit armodet, så kommer du säkert att fastna för afunden i stället,“ svarade Petrus ocli smackade högtidligt och eftertryckligt i den redan ohjelpligt utbrunna pipan.

“Du tänker på Rosénius . . . jag vet att han hatar mig, fastän jag icke tänker gå honom i vägen; han examinerar menniskokroppen och jag blommorna . . . anatomien är icke min sak, det borde han inse . . .“

“Men du har väckt uppmärksamhet, du har blifvit framdragen och lofordad af fakulteten och det är honom ett törne i hälen.“

“Och det unnar jag honom, den lömska krukan, för han har narrat till sig flere af mina handskrifter i botaniken och utan skam afskrifvit dem . . . men jag slutar snart mina *Genera* och *Classes, Plantarum* och då är min framgång viss . . . Petrus du! Tro mig, inom några år har jag reformerat och uppbyggt botaniken och gjort mig ett namn inom vetenskapen . . . Jag skall vinna ära och rikedom, och min mor, min stackars kära mor der hemma i Stenbrohult, som förebrått sig sjelf så hårdt att hon, medan jag ännu var barn, lärde mig att älska blommorna och sedan ofta gråtit bittra tårar, då hon sett mig samla och klistra upp dem på papper, i stället attläsa teologi och grekiska, hon skall se att blomsterstudiet kommit till heders, oeh glädjas och känna sig stolt och lycklig öfver min framgång,“ återtog Carl med allt mera höjd röst och allt mera glänsande blickar.

“Akta dig, broder! Högmod går för fall,“ inföll Arctædius allvarsamt och knackade ur tobaksaskan emot bordskanten.

“Högmod!“ utropade Carl förtrytsamt. “Kallar du *högmod,* den glädje man känner öfver en ny idé, öfver att få frambära en ny sanning inför menniskorna, att kunna lyfta en aldrig så liten flik af naturens hemlighetsfulla förlåt? . . . Hur älskar du icke sjelf studiet af din *amphibia* och *icthyologia* . . .“

“Nå nå, stilla dig; jag menar bara att din glädje torde blifva kort . . . Man säger att Rosén får sin vilja fram i allt, nu sedan han gift sig och blifvit slägt med sjelfva ärkebiskopen. Han förargas nu i synnerhet öfver att dina kollegier i proberkonsten äro så besökta och harmas öfver din resa på Vetenskaps-societetens bekostnad i somras.“

“Men jag trotsar honom, och jag känner att jag skall lyckas till slut . . . jag känner makten af den ande som lefver inom mig!“ återtog Linnæus med ungdomens och snillets hänförelse ocli godtrogna tillit till framtiden och sig sjelf.

I samma ögonblick öppnades dörren helt sakta och varsamt, och ett papper inkastades på golfvet.

“Hvad nu! Hvem är der? . . . Ha vi julafton i qyäll?“ tillade han förvånad, då ingen menniska syntes och dörren åter tillslöts.

“Något upptåg af kamraterna,“ sade Arctædius helt lugnt och vände sedan tennstopet upp och ned emot sina läppar, för att njuta af de sista grumliga och jästblandade dropparne deri.“Men så tag då upp papperet och låt oss se hvad det är,“ återtog Linnæus, som satt inklämd mellan bordet och väggen och icke så hastigt kunde resa sig upp.

Hans kamrat lutade sig ned och räckte honom strax derefter ett temligen stort, förségladt bref, i det han sade:

“Det är adresseradt till dig, Carl.“

“Ett bref till mig! Stort och högtidligt som ett hedersdiplom! . . . Låt se, Petrus, om man icke erbjuder mig den botaniska professionen i Upsala allra minst, eller att blifva kansler för akademien,“ utropade Carl skämtande och bröt sigillet.

Han genomögnade papperet ocli Arctædius, som med nyfikenhet och intresse följde hvarje sin väns rörelse och uttryck, såg honom hastigt vexla färg, blekna och med häftighet resa sig upp, i det han kastade bord, stop och böcker öfverända.

“Hvad är det, Carl! . . . Hvad har händt?“ frågade Petrus, förskräckt öfver denna ovanliga sinnesrörelse.

“Det är att fan kommit lös i fakulteten . . . att det är slut med mina framtidsplaner . . . slut med min lycka . . . hvarken arbete eller bröd unnar man mig . . . läs sjelf . . . se här!“

Han kastade papperet på golfvet och gick upprörd och förkrossad fram ocli åter i den lilla kammaren.

“Det är ett kanslersbref, som upphäfver din docentur! Du skulle icke mera tå hålla några botaniska lektioner!“ sade Petrus, sedan han långsamt och med stigande missnöje genomläst skrifvelsen. “Jag fruktade detta . . . Det är Rosén, som utverkat det här; var säker derpå,“ tillade han uppretad.

“Så är det . . . men han skall ångra det . . . en af oss skall med sitt blod färga den här papperslappen röd . . .“ mumlade Carl, hvars bestörtning och smärta nu efterträdts af den häftigaste vrede.Han såg sig omkring med vilda, förvirrade blickar och innan Petrus kunde hindra det, hade han ryckt ned ifrån väggen två gamla värjor och rusat ut ur rummet och nedför trappan.

Liksom gräsen och blommorna, hvilka den unge mannen undersökte och klassificerade, ständigt fortlefva och med alla sina utmärkande egenskaper äro de samma år efter år, så äro äfven menniskorna sig temligen lika, och samma känslor, som upprörde detta hjerta, hvilket nu sedan hundra år varit stoft och mull, skulle under samma förhållanden ännu förvirra en stackars fattig och ärelysten yngling, hvilken med ens ser alla sina förhoppningar på framgång och bergning krossade af illvillja och afund;

Petrus hade emellertid öfvervunnit sin vanliga tröghet och genast skyndat efter den uppretade vännen, som, han var öfvertygad derom, hade gått att uppsöka sin sedan länge kände fiende och rival i vetenskapligt anseende vid akademien, doktor Nils Rosén — den sedan ryktbare läkaren och arkiatern, adlad von Rosenstein — som bodde strax bredvid på samma gata.

Ett slagsmål mellan studenter var kanske ingenting ovanligt, men detta blef någonting helt annat, det var en ordentlig utmaning till envig, och skulle kanske blifvit en strid på lif och död, ty Carl Linnæus, i en sinnesstämning af öfverretning och yrsel, öfverhopade Rosén med förebråelser, skymford och hotelser, hvilka bragte denne i samma häftiga vrede, och med de gamla rostiga värjorna, som hvarken hade udd eller egg, skulle i alla fall de båda unga männen troligen hafva lyckats att allvarsamt skada eller kanske taga lifvet af hvarandra, om icke Arctædius, mod tillhjelp af några kamrater, kunnat skilja dem åt och slutligen hemföra den nästan sanslöse Linnæus.Lifliga lynnen äro, som man vet, underkastade mycket häftiga reaktioner, oeh väl hemkommen i sin lilla vindskammare, sjönk Carl med händerna för ansigtet ned på sin säng i stum och djup nedslagenhet och bedöfning, utan att besvara vännens förebråelser och tröstegrunder.

Hans själ våndades under en af dessa mörka pinsamma stunder af dof tillintetgörande smärta, då lidandets tryck på vårt hjerta är allt för stort att kunna länge uthärdas.

Slaget hade kommit midt i hans ungdomliga jubel öfver en nyss vunnen framgång, och då, efter långa försakelser, och träget arbete, en ljusning hade synts på hans mörka himmel, och derför träffade det så mycket djupare.

Dessutom lins ingenting, som häftigare griper oss, än den första stora *orättvisan,* som vi bevittna eller blifva offer för i verlden.

Dagen derpå låg den ungo mannen i brinnande feber, sjuk till kropp och själ, och den bedröfvade vännen satt tåligt vid hans säng i flere dagar, väntande att han skulle återkomma till redigt medvetande och fruktande på samma gång att då nödgas meddela honom de bedröfliga följderna af hans öfverilning.

Petrus hade nemligen hört att man, uppretad och skandaliserad af Linnæus’ våldsamma beteende och

offentligheten af hans utmaning till Rosén, ämnade förvisa honom ifrån akademien för osedligt och anstötligt uppförande.

Lifvet består af vexlande känslor, af dagrar och skuggor, mörker och solljus, både för kropp och ande, och hvarje menniskas lefnad innehåller visserligen alla nyanser deraf, men *tonen* i hela taflan af deras tillvaro kan vara mycket olika; denna tafla kan vara matt och dunkel, målad ‘grått i grått‘, eller ega färgspelets alla effekter.Det är kanhända den större eller mindre ‘andligheten‘, som bestämmer ljusets styrka ellor mörkrets djup, som stegrar både fröjder och lidanden, ty omkring den unge botanisten i vindskammaren lågo lifvets skuggor i detta ögonblick mycket djupa och tunga.

*

Tre år derefter befann sig Carl Linnæus i Amsterdam.

Det är en augustiafton och månen speglar sig i kanalerna, som genomskära denna egendomliga stad, och skiner öfver dess gamla hus med spetsiga genombrutna gaflar, dess praktfulla kyrkor och palatser.

Ibland dessa sistnämnda är det denna afton i synnerhet ett, som ådrar sig uppmärksamhet, ty det är helt och hållet illumineradt och dess höga fönster stråla af skenet ifrån hundradetals vaxljus i kristallkronor och lystrer.

Det är borgmästaren i staden, den rike bankiren Mynheer Georg Clifford, som ger en präktig fest för att fira sin brorsdotters, den vackra sjuttonåriga Dorotheas återkomst från en pension i Paris, der hon vistats ett helt år, hvilken tid då ansågs fullkomligt tillräcklig att bibringa en ung flicka de talanger hon borde ega.

Den unga damen kunde också spela både zittra och spinette, sjunga förtjusande små herdeqväden om Amaryllis, Chloë och Daphne, dansa den nyss i Paris uppfunna menuetten, utföra sinnrika proverber och slutligen brodera med silke så ‘oförlikneligen skönt‘, att hennes prestationer i den vägen prydde hennes onkels präktiga salong, såsom taflor inom glas och ram, föreställande papegojor sittande i äppelträd, och alla bönerna i ‘Fader vår‘ framstälda i symboliska figurer.Hvem kan undra om alla den gamla vattensjuka stadens unga Mynheers blefvo betagna af detta lilla underverk, helst då hon ansågs såsom sin farbrors enda arfvinge.

Man talar ofta om nutidens orimliga lyx, men man skulle säkert ändra sitt omdöme derom, ifall man gjorde sig besvär att taga reda på hvilken lyx, som fordom utvecklades vid sådana tillfällen som det, hvilket nu väcker hela qvarterets nyfikenhet och undran.

C. G. Hellqvist, ill.H. P. HANSEN, xyl. Linnæus hos Clifford.

Till och med ifrån gatan nedanför bankirens hus kan man se hur juvelerna glittra på de granna damerna deruppe, som i sina långa, styfva, med guld och silfver inväfda klädningar, sväfva förbi fönsterna och hur herrarnes peruker i storlek och sällsamma former tyckas öfverträffa hvarandra.

Trots snörlif och kanfas, fiskben och trånga skor, ger sig ungdomens naturliga liflighet och tycken tillkännalika mycket, om icko ännu mera, än nu för tiden och det är icke svårt att se hur deu unga damen deruppe i fönstret söker med eldiga blickar, leenden och små koketta rörelser, göra intryck på sin kavaljer, hvilken nyss fört henne ur dansen och nu i skydd af den tunga sidengardinen stannat vid hennes sida.

Det är festens drottning, den prisade Dorothea sjelf, som med rosenknoppar och diamanter i sitt blonda, högt uppsatta hår, sjelf liknar en rosenknopp i friskhet och fägring.

Den lycklige unge mannen bredvid henne ser också helt varm och lifvad ut; han tycks ifrigt bedja om något och lutar sig gång på gång ned emot den bukett af sällsynta blommor, som hon håller i handen, och då han nu lyfter sina ögon upp till hennes täcka ansigte och uttalar några ord, tydligen en öm tacksägelse, flyger en hel rosensky öfver hennes panna, under det den elegante herrn med stångpiska, spetskrås och långa yfviga manchetter, ännu en gång böjer sig ned, liksom för att bättre granska buketten, men kanske för att med sina läppar vidröra den lilla handen, som håller densamma.

Bland mängden af åskådare, som trängas mellan vagnarne nere på gatan, är det isynnerhet två personer, hvars

hela uppmärksamhet fängslats af det unga paret i fönstret.

Den ene är en lång och mager karl, sned och groflemmad, med bleka kinder; hans hatt är bucklig och rocken sliten och i hela hans person ligger någonting som tydligen skiljer honom ifrån hans omgifning, de små feta, vänliga holländska borgarne och handtverkarne. Den andre är troligen heller icke någon stadsbo, ty äfven han liknar icke alls sina grannar.

Båda hafva synts helt öfverraskade, då de blickade upp till den strålande balsalen. “Det är *hon!*“ utropadeden ene. “Det är *han!*“ sade den andre, ooh dessa två personer fortforo att med ofrånvända blickar, men mycket olika uttryck, stirra upp till de båda unga, som ännu stodo qvar vid det upplysta fönstret, troligen utan att besinna huru väl man kunde observera dem ifrån gatan.

“Den der vackra damen,“ sade en qvinna i hopen till sin granne, en bryggardräng, “är just Mynheer Cliffords dotter och den unga, fina herrn, på hvilken hon kastar så kärliga blickar är en främmande, lärd doktor, som kan trolla och göra guld och som har lärt borgmästaren att plantera äkta perlor, liksom bönor eller ärter, i sin rara trädgård derute vid Hartecamp . . . ty doktorn är trädgårdsmästare och herre öfver allting derute . . .“

“Äh, nu högg ni i sten!“ inföll skrattande en sjöman som, med mössan på nacken och händerna instuckna i bältet, stod bakom henne. “Tror ni att äkta perlor sås som rofvor eller växa i baljor kanhända?“

“Nej, så dum är jag icke, men det är ändå just detta, som den lärde doktorn kan låta dem göra, och derför så sägs det, att han får den vackra jungfru Dorothea till hustru.“

“Nå, min själ det är att undra på! Den som kan så ut äkta perlor, den skördar säkert vackra flickor igen. . . . Han är i alla fall en säll och lycklig kurre, den der doktorn . . .“

“Jo, jo, men!“ inföll en annan röst, “nog är han lycklig . . . Att komma hit och prata en hop smörja och nyhetsmakeri, och strax skriker man, att han funnit de vises sten och upptäckt naturens hemligheter, och alla trängas omkring honom . . . men vi ha icke sett slutet ännu . . .“

Den som sist talat var just den, som nyss förut, vid åsynen af den granna damen i fönstret, med häpnad utropat: “Det är *hon!*“ Han var en rätt egendomligfigur; hans klädsel och sätt hade något vårdslöst och sluskigt, hans skjorta var öppen i bröstet, hatten satt på sned öfver ett långt okammadt hår, som föll ända ned på axlarne och hans ansigte, som var helt ungt och egentligen icke fult, misspryddes dock af det råa cyniska uttrycket deri och af otaliga finnar, hvilka, liksom den röda näsan, vittnade dåligt om hans lefnadssätt.

Han hade talat tyska och ingen af hans grannar tycktes hafva förstått honom, mer än den lânge magre mannen, som nu fixerade honom med uppmärksamhet.

“En säll och lycklig herre är den der doktorn deruppe, som får dansa på borgmästarens bal . . . Men vi få se hur länge hans härlighet räcker,“ tillade tysken med ett elakt och hatfullt uttryck och kysste hånligt på fingrarne uppåt fönstret.

“Hvad heter den främmande doktorn?“ frågade hastigt den långe magre mannen ocli vände sig om emot de talande.

Dessa sågo på honom, förvånade öfver hans tvära sätt och främmande uttal, och då ingen svarade, tillade han sjelf helt sagta:

“Han heter Carolus Linnæus . . . men det var svårt att genast igenkänna honom i denna ståtliga drägt . . . stålvärja och slipade knappar, så stora som snusdusor, håret i lockar ända ut på axlarne, krås af brysselspetsar och broderad sidenväst . . . det är annat än då vi skiljdes åt i Upsala . . .“

“Sesâ! nu köra vagnarne fram till porten. Låt oss gå närmare,“ ropade man i hopen. “Akta! ni trampar skorna af mig! . . . Knuffas då icke så! . . . Varen lugna! . . . Varen bara lugna, så komma vi alla fram . . .“

Och helt lugnt och godmodigt jemkade man sig också närmare huset, under det att den tarfiige,

långefrämlinlingen, som var mindre tålig, tog en omväg och skyndade sig att hinna porten ifrån en annan sida.

Flere täckvagnar, röda och blå, och gungande som luftballonger mellan oformliga hjul, hade redan rullat bort med damer, liggande på knä eller sittande på golfvet, för de höga koiffurernas skull, och nu körde en vagn med fyra präktiga hästar fram till den upplysta trappan; en guldgalonerad betjent i silkesstrumpor och hvita handskar öppnade vagnsdörren, i detsamma den unga herrn, som nyss stått i fönstret, kom utför trappan.

Han var insvept i en kappa, som räckte ända ned till de stora eldröda rosetterna på hans skor och höll i handen en blomma, som suttit i Dorotheas bukett.

Det var med så beundrande och kärleksfulla blickar han hade sina ögon fästade på denna, att han icke gaf akt på någonting omkring sig, och spratt till helt förvånad, då man nämnde hans namn, just som han satte foten på vagnssteget.

Han såg upp och fann den långe, bleke mannen framför sig.

“Petrus Arctædius! Är det du?“ utropade han glad och bredde ut armarne emot sin vän.

“Du känner då igen mig, Linnæus, oaktadt all din härlighet?“ sade denne, lielt brydd öfver den offentliga omfamningen.

“Stig upp i vagnen! . . . Se så, intet krus . . . skynda dig,“ tilläde Carl Linnæus och drog — till den fina betjentens förundran och högsta ogillande — den tarfligt klädde mannen med sig in i vagnen, som genast rullade bort.

Det var verkligen de båda svenska akademi-kamrterne, som här oförmodadt sammanträffade.

Petrus Arctædius syntes just icke, under de tre år som de varit skilda, hafva ‘rott upp sig‘, som man säger; men Linnæus’ sällsamma prakt och lysande omgifningförvånade och hade alldeles förvirrat hans vän; det var med en viss ödmjuk förlägenhet som denne drog åt sig sin grofva och nötta rock och gjorde sig så liten som möjligt, då han satte sig ned på yttersta kanten af de sammetsklädda vagnsdynorna.

“Gamle hedersvän! Hvar kommer du ifrån, och hur kunde du uppsöka mig?“ sade Linnæus, som med mycken varsamhet och omsorg nedlade sin blomma på fvamsätet och räckte Petrus handen ännu en gång.

“Jag kommer direkte från London, der jag icke haft någon synnerlig lycka,“ svarade denne. “Vi ankrade på redden i morse och jag har hela dagen vandrat omkring i staden . . . jag skall sedan berätta dig om min resa från Sverige; men säg mig nu först, huru du sjelf blifvit en sådan ståtelig man, som jag nu linner dig vara.“

“Ja, mig har lyckan gynnat, det är sant . . .“

“Då vi sist sågo hvarandra, var du förtviflad och ansåg dig förlorad . . .“

“Och nära att blifva vanhedrad, som du vet . . . jag misströstade om mig sjelf och om framtiden . . . den gamle Celsius räddade mig dock från att relegeras från akademien och strax derefter fick jag göra en vetenskaplig resa genom Dalarne på landshöfding Reuterholms bekostnad . . . Allt gick mig sedan väl i hand . . . jag företog mig i Falun att föreläsa mineralogien, man erkände och intresserade sig för det nya system jag uppgjort efter stenarnes natur . . . jag fick vänner och till och med en rätt ansenlig Praxis medica . . . jag skulle velat stanna i Falun, men . . .“

“Nå hvarför gjorde du icke det . . . Om det gått så bra för mig, hade jag väl aldrig lemuat Sverige,“ inföll Arctædius, då hans vän något stammande och brydd icke afslutado meningen.“Men sov du, menniskan lefver icke bara af bröd . . . Den kära vetenskapen var mitt lif, jag måste föra dess talan och man är icke profet i sitt eget land . . . Jag for öfver Hamburg hit till Amsterdam och härifrån till Harderwyk, der jag tenterade, disputerade *de Novo Hypothesi Febrium Intermittentium* och promoverades till doktor.“

“Och som sådan är du här ansedd för trollkarl och alkemist.“

“Ahk, hvem säger det?“

“Folket på gatan utanför borgmästarens hus talade derom och ansåg dig kunna göra guld och äkta perlor,“ sade Petrus skrattande.

Linnæus blef allvarsam och svarade intet och Petrus fortfor:

“Du skulle hafva lärt den rike Mynheer Clifford denna konst för att få hans dotter till lön, påstod man.“

“Åhå, jag tror att de goda Amsterdamsboarno kunna sqvallra och hopsmida historier lika bra som Upsaliensarne,“ sade Linnæus instämmande i sin väns munterhet.

“Clifford har nu, att börja med, ingen dotter,“ tillade han.

“Hvem var då den unga sköna damen, med hvilken du talte så lifligt, der uppe på balen?“

“Det var hans brorsdotter.“

“Nå, det förändrar just icke saken; i alla fall såg man att du var intagen af den fagraste ros, som fins i Amsterdam, som helt nyss skulle hafva anländt och hvars like aldrig varit sedd här . . .“

“Det är sant; du såg henne sjelf, hon är oförliknelig, och uppdragen här i detta klimat . . . hvilken märkvärdighet!“

“Ja, visserligen . . . hon är väl synnerligen skön, men jag förstår mig just icke på sådant . . .“

“Nej, du är icthyolog, det är fiskarne, som sysselsätta dig . . . Men besinna, att få se henne utvecklad i all sinprakt, så ren och härlig . . . att ändtligen få ega henne, få taga henne med sig och pressa henne i sitt herbarium . . .“

“I sina armar, menar han väl,“ mumlade Arctædius, som vid dessa ord misstänkte sin vän att hafva fått allt för mycket af festens välfägnad.

“Hon har kommit hit inlagd i våt mossa,“ fortfor Linnæus, “observerade du hennes färg . . . om det icke vore så mörkt, skulle du kunna se henne . . .“

“Se henne! . . . här?“ inföll Petrus, allt mer och mer förvånad.

“Ja, hon ligger der på framsätet . . . du har väl icke ställt din hatt på henne . . .“

“Hvad säger du!“ utbrast den helt och hållet förfärade icthyologen och öppnade hastigt vagnsdörren för att hoppa ut. “Ha vi ett fruntimmer med oss i vagnen?“

“Ett fruntimmer?“ upprepade Linnæus, som helt oskyldigt i sin botaniska entusiasm tagit efter orden sin, vanligtvis föga vältalige, väns hyperboliska liknelse om ‘Amsterdams fagraste ros‘ och, med alla sina tankar upptagna af den sällsynta växt, som han medförde ifrån Dorotheas bukett, helt och hållet hade glömt henne sjelf och endast talat om denna.

“Borgmästarens brorsdotter!“ mumlade Petrus, då Carl fattade honom i rocken för att hålla honom qvar.

“Men är du tokig! . . . Jag menar ju det blommande exemplaret af den härliga *Lilia Africana*, skickad ifrån professor van Royen i Leydon.“

“Aha! jaså . . .“ suckade Petrus lugnad och satte sig ned igen. “Det var besynnerligt! . . . var det om en blomma du talte?“

“Ja naturligtvis . . . Om Lilian som växt i akademiträdgården i Leyden och som den okunniga och oförsynta flickan kommit öfver och satt i sin bukett . . . det var enlycka att jag fick se blomman och med svårighet som jag slutligen räddade den för vårt herbarium . . . Men den dag skall komma, om Gud vill och jag får lefva, då vi äfven skola drifva den i blomning vid Hartecamp,“ sade Linnæus andäktigt.

“Hm, du är dig då lik, Carolus . . . det var då buketten och icke flickan du så ifrigt betraktade der uppe . . . du tänker då icke på annat än örter och gräs . . .“

“Hur vet du det . . . det fins en flicka, som jag ständigt tänker på.“

“Och hvem skulle det vara?“

“Min fästmö.“

“Hvad heter hon? . . . *Species et Genera Plantarum*,“ inföll Aretædius skämtande ocli misstroget.

“Nej, hon heter *Sara Lisa Moræut*,“ svarade Carl, med ett så vekt och innerligt tonfall i rösten, då han uttalade detta foga poetiska namn, att det klingade nästan vackert.

“Är det verkligen sant? . . . Det skulle då varit, medan du vistades i Falun, som du trolofvade dig.“

“Ja, just så; hennes far är en ansedd läkare der oeh dessutom förmögen.“

“Du är lycklig du!“ sade Petrus suckande.

“Ja, jag är det verkligen . . . Och här har jag allt hvad man kan önska; man hedrar mig på alla sätt, jag lefver som en prins, har den största trädgård under min vård, får förskrifva de örter, som här saknas och köpa de böcker, som fattas i biblioteket, och har tillfälle att arbeta i botaniken så mycket jag vill. Jag får åka in till Amsterdam, så ofta jag det önskar, då detta präktiga ekipage, som du ser, ständigt står till min disposition, men oaktadt allt detta så står min håg och mina tankar endast till Sverige.““Der kanske ingen skall rosa och prisa dig och der du knappt skall kunna förtjena ditt bröd,“ inföll Petrus.

“Åtminstone skall jag kanske åter få en strid med illviljan och afunden.“

“Men dessa har du äfven här uppväckt, det förnam jag klarligen redan der ute bland folket på gatan.“

“Derom vet jag sjelf åtminstone ännu ingenting,“ sade Linmeus, obehagligt öfverraskad.

“Men du får nog spörja det.“

“Hvem skulle det vara, som ser mig med sneda blickar . . . här fins ingen att täfla med . . . af hvem hörde du något sådant?“

“Jag kände honom icke, som du väl kan förstå, men jag tror icke det var någon holländare.“

“Hur såg han ut?“

“Han såg illa ut; försupen och slarfvig, utan peruk, med hatten på sned och . . .“

“Ah! det var en tysk student, jag känner igen honom; han heter Johan Kramer och är en vildhjerna, men oförlikneligt kunnig; han har varit studiosus af alla fakulteter och vistas nu i Amsterdam . . . jag trodde honom likväl icke om något ondt, ehuru han är fåfäng och håller sig sjelf för en skönhet, som ingen qvinna kan motstå . . . vi äro vänner och träffas ofta.“

“Den vännen skall du misstro.“

“Jag värderar honom också icke mycket, men vi äro några vänner, som ha bildat en klubb, och deribland är också Johan Kramer . . . jag skall införa dig till dem: vi samlas just i morgon hos doktor van Swieten i Amsterdam . . . men se nu äro vi framme vid Hartecamp,“ sade Linnæus, i detsamma vagnen stannade.

“Jag tror du bor i ett slott,“ utbrast Arctædius, som förvånad såg sig omkring, så mycket skymningen tillät, då betjenten öppnade vagnsdörren.“Ja nog skulle i Sverige herr Cliffords vackra landtgård anses som ett slott . . . men stig ur och var välkommen, jag har här en hel uppvaktning af kock och betjening och kan mottaga dig med all högtidlig välfägnad.“

Linnæus förde sin vän med sig uppför den breda blomsterprydda trappan till en präktig villa, vid hvars fot vagnen hade stannat.

*

“Hvem är der?“ ropade bankiren och borgmästaren i Amsterdam, då någon knackade på hans dörr morgonen

efter den stora festen.

Mynheer Georg Clifford var ännu insvept i sin puderkappa, men satt likväl vid skrifbordet i sitt kabinett, der hans frukost var serverad.

Oaktadt hans rop svarade man icke och knackningen upprepades ännu en gång.

Otålig ämnade han resa sig upp, då i detsamma låset vreds om och en ung flicka steg in i rummet.

“Dorothea! Är det du?“ sade han förvånad. “Hvad är anledningen att du redan kommit ur din säng, sedan du dansat hela natten?“

“Allrakäraste onkel,“ började Dorothea och neg mycket djupt och siratligt. “Jag ville först önska min nådige onkel en lycklig godmorgon och sedan ödmjukligen tacka för en så oförlikneligt nöjsam och präktig fest, då jag djerfves tänka att den för det mesta var tillstäld för mig,“ tilläde hon, kyssande onkelns framräckta hand och sedan höjande sig på tåspetsarne för att låta hans läppar vidröra hennes panna, under det att hennes skälmska leende bildade gropar i de runda kinderna oeh hennes barnsliga ansigte och hela lilla figur, sprittande af lif ochysterhet, kontrasterade emot de stela ord och det ceremoniösa sätt, som hon måste antaga och som tidens sed fordrade mellan föräldrar och barn.

“Var det endast derför du har kommit hit?“ sade borgmästaren, hvilken tydligen i sin beundran och ömhet för brorsdottern suspenderat mycket af den brukliga värdigheten och strängheten, som ansågs nödvändig, då man talade till barn och yngre personer.

Dorothea nedslog ögonen och nöp i sin vida garnerade kofta eller ‘nattyg‘, af storrosigt kinesiskt siden, under det hon tycktes fundera på ett svar.

Mynheer Clifford lutade sig emot ryggstödet af sin stol och lät sina blickar med faderlig belåtenhet hvila på den unga flickan, som med sitt opudrade, lockiga hår uppstruket och omknutet med ett band, sin korta, hvita, i rutor stickade sidenstubb och sina silkesstrumpor med gröna kilar och högklackade små tofflor, gnistrande af guldpaljetter, verkligen var mycket täck, isynnerhet derför att hon egde ingenting af den vanliga holländska flegman, utan helt och hållet hade tillegnat sig sina pensionskamraters, fransyskornas, medfödda behag och liflighet.

“Du har någonting att begära, och du må dristeligen tala ut . . . du vet att jag alltid varit dig en huld onkel,“ återtog denne småleende.

“O! ja . . . mycket huld, men jag rädes likväl att säga ut hvad jag tänker . . .“

“Se så, so så, tala utan fruktan, mitt barn . . .“

Då onkeln tecknade med handen att hon kunde sätta sig ned framdrog Dorothea en liten taburett, och läggande sig på knä derpå med armarne stödda emot karmen af hans ländstol, sade hon tvekande:

“Onkel ämnar antaga en ny bokhållare eller sekreterare i sin tjenst, har jag hört?“

“Jaha, det är sant. Nå vidare?““Jag råkade att få se honom i förstugan, då han kom härifrån, ehuru han icke märkte mig . . .“

“Nå dervid lopp du ingen fara . . . han har ingen skönhet att skryta af . . .“

“Bej, och ingen dygd och inga goda seder, ingen heder eller höflighet heller . . . han är en dålig menniska . . . han är afskyvärd,“ utbrast den unga flickan med ifver, och hennes lilla ansigte blef högrödt af vrede.

“Hvad vill det säga? Hur vet du det?“

Dorothea ritade med fingret på stolkarmen, men svarade icke.

“Han är en tysk studiosus ifrån Utrecht, med ampla betyg ifrån professor Serrurier om lärdom och Hit, och det är vår egen husläkare, den värdige doktor Gronovius, som rekommenderat honom till mig.“

“Men doktor Gronovius är så lärd, att han icke vet hvad han säger eller gör; han torkade sig om munnen vid middagsbordet med min solfjeder, räckte mig sin snusdosa i stället för saltkaret och talade latin till apan.“

Onkeln rynkade ögonbrynen och den unga flickan, förskräckt öfver sin förhastade frispråkighet, tillade ödmjukt och ursäktande:

“Den der tyske herrn är i alla fall en illa uppfostrad och lättsinnig menniska och det vore grufligt att få honom boende i huset.“

“Dorothea, hvad menar du med detta . . . känner du Johan Kramer?“

“Nej . . . ja . . . det är så att jag flere gånger mött honom på gatan . . .“

“Har han varit ohöfvisk eller uppfört sig opassande emot dig?“

“Ja, onkel; det är just livad han gjort . . . och han har till och med förföljt mig och vaktat på mig, så att jag icke mera vågar gå utom dörren.““Jaså, är det på det viset... Guds död! det skall han få plikta för,“ sade onkeln med bister min och slog sin knutna hand i bordet.

“Jag visste väl att du icke skulle vilja ha honom i din tjenst, om du kände honom,“ återtog Dorothea.

“Nej, min själ!... Vet han hvem du är?“

“Det tror jag icke; han inbillar sig visst att jag är någon tjenarinna här i huset, ty ... ty ...“

“Hur skulle han kunna komma på den tanken ?“ inföll borgmästaren, då Dorothea icke slutade meningen.

“Det var i skymningen och jag hade tagit Lischens salopp och hufva, för att okänd sjelf besöka en fattig qvinna, som låg illa sjuk och hvarom doktor Linnæus talat,“ svarade Dorothea rodnande och med någon tvekan.

“Så der ja, der ha vi det! ... Det är nästan alltid qvinnorna sjelfva, som gifva anledning till karlarnes dumheter ... det hade varit bättre, om du tagit Lischen sjelf, än hennes kläder med dig...“

“Men onkel, i den stad, der Mynheer Georg Clifford är borgmästare, har man sagt mig, och jag trodde det, att en hederlig flicka kunde gå oantastad, hurudan salopp hon hade på sig.“

“Du är en liten munvig ocli dristig skälm," sade onkeln och nöp henne i den rosenröda hakan. “Men trots den tukt och ordning, som Mynheer Clifford söker att upprätthålla i Amsterdam, så göra de unga jungfrurna dock klokast uti, att nyttja sina egna kläder och sedesamt hålla sig inom hus, sedan mörkret inbrutit.“

Dorothea steg upp och neg med en mycket undergifven min, i det hon skalkaktigt hviskade:

“Och den tyske handsekreteraren?“

“Må aldrig mera sätta sin fot inom mina dörrar."

Den unga flickan kysste sin onkels hand och ämnade aflägsna sig, då Mynheer Clifford hastigt, i det han skarpt betraktade henne, sade:“Och vår lärde botanikus, den snillrike doktor Linnæus, som afslår alla mina förmånliga och hedrande anbud och reser sin väg ... hvad säger du derom, Dorothea?“

“Hvad skulle jag säga annat, än att det blir en oersättlig förlust för min nådiga onkel,11 svarade Dorothea med nedslagna ögon ocli blossande kinder.

“Du säger det, barn ... en oersättlig förlust blir det... jag har tillbjudit honom, förutom samma sälla vivre, med fri taffel, hästar och betjening, som han hittills haft, en dukat för hvar dag, som han ännu stannar vid Hartecamp, men han säger sig så längta efter sitt fädernesland, att han måste resa.“

Dorothea, hvars nyss så rosiga kind blifvit helt blek, suckade tyst, men svarade ingenting.

“Tror du icke att det ändock kunde finnas något mera att erbjuda honom, som skulle besegra hans hemsjuka ocli hålla honom qvar i Holland för alltid, till vetenskapens fromma och anseende?" återtog borgmästaren, med en småslug min betraktande sin vackra niece.

Den unga flickan hade hastigt lagt sina små hvita händer öfver ögonen, för att dölja de frambrytande tårarne, och sade häftigt, men med hviskande röst:

“Nej ... nej, onkel, det tror jag icke ..."

“Inte? ... Men jag observerade er båda i går qväll ... Hvad sade han dig ... hvad var det han syntes bedja så ifrigt om, då dansen var slut och ni gingo ur menuetten?“

“Det var... Ack, det var endast en blomma i min bukett,“ inföll Dorothea med harm.

“Nå, men kära barn ..."

“Det var den otäcka svärdsliljan han ville ha, som kommit ifrån Leyden och som jag var nog dum att sätta midt ibland mina rosor.““Hvad! Lilian ifrån professor van Royen! Gjorde du bukett af det enda dyrbara exemplaret för våra samlingar?“ utropade borgmästaren med fasa och vrede.

“Ack min Gud!... jag visste icke att...“

“Men han fick den ju? Han räddade den i alla fall?“

“Ja bevars!“ svarade Dorothea förtretad.

“Det var anordningarne för festen, som kom mig att glömma förvara asken der den låg," mumlade beklagande Mynheer Clifford, som var en lika ifrig botanikus och blomsterentusiast som Linnæus och just derför värderade och beundrade den unge svenske vetenskapsmannens nya och snillrika system att ordna hans dyrbara botaniska samlingar.

“Trösta dig, mitt barn, jag är icke mera ond på dig, efter blomman kom tillrätta," återtog han mildare, då han såg Dorothea alltjemt gråta. “Jag vill i alla fall försöka att erbjuda honom min nièce till äkta, såsom det sista medlet att förmå honom stanna i Holland.“ tillade han helt sakta för sig sjelf, återkommande till sin förra tanke.

“Det är förgäfves ... förgäfves ...“ mumlade den unga flickan sorgset och smög sig ut ur rummet.

Och förgäfves var det också. Alla de fördelaktiga och ärofulla anbud och förslag man i Holland gjorde Linné, gjorde man honom sedan äfven i London, Paris och flera andra ställen, men fåfängt.

Oegennyttig, renhjertad och känslofull som ett barn, tillbakavisade han alla materiela fördelar, för att tillfredsställa sitt hjertas längtan efter den okonstlade lyckan af ett hem och en maka i sitt fädernesland, och tyckes icke ett ögonblick hafva varit frestad att bryta sina löften till den anspråkslösa flickan i Dalarne.

Det der var en man för hundrafyrtio år sedan. Fins det väl i vår kloka, praktiska tid, någon som skulle handla på samma sätt? En man med ett öfverlägsetsnille, som ännu är nog idealist för att vilja försaka allt hvad som är mest lockande: smicker, guld och ära och återvända till sitt fattiga land och sin ‘Sara Lisa‘, för att der börja på nytt att sträfva emot fattigdom, afund och förbiseende?

Och om han fins, hvad skulle man väl kalla honom för? Hur skulle man anse honom? Såsom en ‘mycket dum och enfaldig karl‘, är det icke så?

Det gifs emellertid en enfald som är sublim, en enkel, rörande storhet, hvars minne stundom fyller vårt hjerta med ett ögonblicks hänförelse, men som vi vanligen med våra moderna lorgnetter och binocklar icke förmå uppfatta, eller om vi verkligen skulle skönja något deraf, så vända vi oss föraktligt derifrån, som fåren ifrån en oätlig rosenbuske.

Den rike bankiren hade verkligen lofvat Linnæus allt hvad han ansåg vara frestande, men hade dermed endast vunnit uppskof af hans hemfärd och slutligen förmått honom till en vetenskaplig resa till England i ändamål att rikta och föröka den märkvärdiga anläggningen vid Hartecamp.

Det var sista aftonen de båda svenska vännerna Carl Linnæus och Petrus Arctædius voro tillsammans i Amsterdam, och äfven den sista, som de sågo hvarandra i denna verlden, ehuru ingen af dem då misstänkte detta.

Man hade haft en af dessa förtroliga sammankomster af unga vetenskapsmän, hvarom Linnæus sjelf i sina anteckningar talar, ‘en klubb, der det då ålåg den, som var värd, att demonstrera något i sin sak‘ och bland hvars medlemmar han nämner Johan Kramer såsom ‘en slarfvug och lidlig tysk, men med ett makalöst geni‘. Nu hade de båda svenskarno gått in på ett värdshus for att ännu vexla några ord med hvarandra.Arctsedius, som kommit till Amsterdam barsliten och utfattig, hado genom sin väns inflytande fått en god anställning hos en lärd apotekare, Albertus Seba, hvilken tagit sig för att utgifva en bok i naturkunnighet, som han kallade ‘*Thesaurus*‘ och hvars tredje del handlade om fiskarne, hvarmed Aretædius såsom icthyolog hjelpte honom emot ‘en hederlig discretion‘.

De sutto nu i ett hörn af den stora låga värdshussalen, hvilken med sina svarta bjelkar i taket, sina träbänkar och klumpiga bord, sina ölfat och skinkor och sin publik af välfödda holländare med breda fysionomier, krus och lerpipor var en af urbilderna till de gamla nederländska mästarnes förträffliga, men mörka och enformiga målningar.

Svenskarne behöfde icke generas af sällskapet, ty ingen gaf akt på dem och ingen förstod deras språk och på sitt vanliga lugna, betänksamma sätt sade Arctædius:

“Du har rätt, Carl, den här våta luften är icke god att uthärda i längden ... jag känner mig så tungsint och underlig till lynnet, sedan jag kom hit.“

“Ja, man känner sig liksom litet möglig ... men du, som älskar fiskarne och har dem till ditt dagliga sällskap, borde väl tycka om det våta elementet," svarade Linnæus skrattande.

“Skämta icke... jag har icke lust att skratta i qväll..."

“Men, Petrus, besinna hur väl du nu har ställt för dig; du får arbeta i den vetenskap, som du älskar, och med detta arbete hos Seba skall du vinna ryktbarhet som icthyolog."

“Ryktbarhet... åhnej, men bröd; och detta är nog ... jag har ingen att glädja med min heder och framgång, i fall jag också kunde vinna någon."“Det är lätt att få ... I Amsterdam fins godt om vackra flickor."

“Ja åtminstone påstår den narren Kramer, att han känner så många som han har fingrar på sina fula händer.“

“Fula!. . . det skulle han höra, som tror sig vara en Apollo ifrån hjessan till fotabjellet; och han berättade just i går qväll för oss allesammans, att han ändtligen funnit en värdig skönhet till sin verkligt utkorade mö, men att någon hemlig fiende och rival spelat honom ett fult spratt och dermed korsat hans planer att komma in i huset der hon bor.“

“Ja, jag hörde det... men märkte du icke, hvilka onda och hatfulla blickar han dervid kastade på dig, Linnæus, liksom han skulle misstänka dig att vara denne fiende?“

“Nej, det märkte jag icke alls.“ svarade Linnæus glädtigt och sorglöst.

“Jag har varnat dig för den karlen; jag tror att han har ondt i sinnet emot dig.“

“Det är endast det tjocka holländska ölet, som stiger dig åt hufvudet och gör dig så dyster och misstänksam."

“Det är kanske så ... men om något sorgligt skulle hända dig Carl, så lofvar jag att hemföra dina arbeten till Sverige, så att de äfven der må vinna det anseende de förtjena ... Om det deremot är mig sjelf, som min besynnerliga aning gäller, så gif mig samma löfte, att samla och bevara mina manuskripter i icthyologien... Jag har också snart slutat Sebas uppdrag, jag har endast sex fiskar qvar, och jag skulle vilja lefva, tills jag hunnit demonstrera äfven dem."

“Det är en så blygsam önskan, att den väl må blifva uppfyld," inföll Linnæus, hvars glada lynne vännens melankoli icke kunde rubba.Han drack ur sitt öl Och steg upp ifrån bordet för att gå sin väg.

I samma ögonblick reste sig äfven helt sakta en annan person, som sutit i en vrå af den rökiga värdshussalen.

Denne var ingen annan än den tyske studenten Johan Kramer, hvarom de nyss hade talat, och ehuru ingendera af

de båda svenskarne hade märkt att han kommit in strax efter dem, tycktes han icke ett ögonblick hafva lemnat dem ur sigte.

Linnæus kastade omkring sig sin kappa, tog sin stora toppiga och bredskyggiga filthatt och lemnade med sin vän värdshussalen, men då de kommit i porthvalfvet, märkte de att regnet öste ned på gatan utanför, och Arctædius, som endast var klädd i en tunn jacka och en liten barett på hufvudet, sade vresigt och mod missnöje:

“Hu, hvad det regnar! Aldrig känner man sig torr här i Amsterdam.“

“Nej, det är sant; vatten både ofvan och nedifrån; om det icke regnar så är det dimma, och om det icke är dimma så är det regn ... det är väl derför, som de hederliga holländarne ha fått en viss likhet med grodor ... men vänta, Petrus! gå icke ut i regnet med dina tunna kläder, jag ser att du icke är riktigt frisk i qväll, du skulle ådraga dig en sjukdom ... Se här, tag min kappa och hatt, du har långt att gå, men jag är snart hemma och tål gerna att bli våt.“

Arctædius prutade litet emot förslaget, men Linnæus, alltid lifligare och raskare i ord och handling, hade redan aftagit sin vida kappa och svept den omkring sin vän, och sedan de äfven vexlat hufvudbonader stego de utom porten.

Från fönstret i källarsalen såg den tyske studenten dom vandra arm i arm framåt gatan, och ett parsekunder derefter hade han sjelf betalt sitt öl och upphunnit dem, på tio eller femton stegs afstånd.

Vid andra gathörnet skildes de åt. Linnæus gick hem till borgmästarens hus, der han bodde, då han var inne i staden, och Arctædius, klädd i sin väns kappa och hatt, fortsatte vägen fram till en af dessa många kanaler, som genomskära Amsterdam.

Det var temligen mörkt, och just som han satte foten på den smala gångbron, hvilken ledde deröfver och som saknade räck på ena sidan, hördes ojemna raglande steg bakom honom och en person, som han förut observerat på något afstånd och som tydligen var rusig, trängde sig så häftigt förbi honom på bron, att han förlorade fotfäste på de våta och slippriga plankorna och föll i kanalen.

Det mörka och djupa vattnet gömde tyst och beredvilligt den stackars icthyologen, hvilken sjönk till botten som en blykula och icke ens mera syntes på ytan.

Petrus Arctædius fick således icke sin anspråkslösa önskan i detta lifvet uppfyld, och herr Albertus Sebas lärda verk blef kanske ohjelpligt i saknad af ‘demonstrationen‘ om de sista ‘sex fiskarne‘.

Den, som vållat olyckan och som, utan att ens tyckas märka den, raglande sprang öfver bron, syntes emellertid på andra sidan återfå mera stadighet i benen, och det är ovisst om ruset var tillgjordt eller verkligt och om icke Linnæus’ kappa och hatt voro de sannskyldiga orsakerna till hans väns död.

Om det verkligen denna qväll endast var en tillfällighet, som räddade hans eget lif, så följde honom sedan samma sällsamma tur att undgå faror och obehag och slutligen få alla sina önskningar uppfylda; åtminstone har sällan eller aldrig en dödlig tyckts känna sig meralycklig och nöjd med sin lott, än den sedermera adlade professorn och arkiatern Carl von Linné.

Han har sjelf i sitt fromma hjertas tacksamhet och belåtenhet skrifvit ett slags promemoria öfver alla sina framgångar och förmåner i lifvet, ända ifrån sällheten att blifva ‘copulerad med Sara Lisa Moræo‘, till den afundsvärda lyckan, som hände honom: *‘då sjelfva naturen favoriserade Linnæum dermed, att hon lät genom hans flit och föranstaltande den sköna Musa första gången blomma i Holland i Hartecamps trädgård, och blef den besedd såsom ett under af hela landet, då äfven de förnämsta kommo att af Linnæus fordra dess demonstration öfver donna Musa, för efterverlden framlagd uti den tractat, som han utgaf under namn af Musa Cliffortiana‘.*

Trefaldt lycklige, vördnadsvärde man! Visserligen bryr sig ingen mera om din märkvärdiga och beundrade Musa, och sjelfva ditt epokgörande botaniska system har efterträdts af andra, men minnet af ditt snille, din kärlek till naturen och din outtröttliga arbetsförmåga bevaras af historien, der ditt namn lyser i de stora

vetenskapsmännens rad.

*

Den 10 Januari 1878 inträffade hundrade årsdagen af Linnés död, och vi tro oss kunna hoppas att det derefter icke skall dröja länge innan hans bildstod intager sin plats bland de af fosterlandets store söner, som redan pryda vår vackra hufvudstad; vi skola då äfven af de milda dragen fatta hvad han var: naturens tolk och fromme öfversteprest.